

10 עיצרו את רוסיה

המהפכה האוקטוברית, שמלאו לה השבוע 34 שנה לא היתה התחלה חדשה של ההיסטוריה הרוסית. שרשרת ישרה אחת, בת מאות שנים, מובילה מאלכסנדר נבסקי, מגרש המונגולים, ליוסף סטלין.

את עמי סיביר והקווקז כדי להפיץ את התרבות העליונה. אולם יחד עם זאת, בדרך פשרה, הילל גם את המורדים בצארים.

דבר זה היה בעוכריו. כעבור שנים מעטות, כשהמלחמה העולמית הפכה וודאית, ירד מגדולתו ובמקומו בא פרופיסור ו. א. טארלה, שהובא ישר מבית-סוהר שם ישב כאנטיקומוניסט. טארלה כתב ספר נגד נפוליאון. הוא שפך אש וגפרית על המורדים בעבר, שנחשבו עד אז כאבות הבולשביקים, כינה אותם בשם "שודדים ואנשי כנופיות". כדוגמה לנוער הסובייטי העלה מארון הגניזה את סובארוב וקוטווב, הגנרלים המפורסמים של הצאר רים שלחמו בפולשים זרים — ובאיכרים מורדים. ב-1945 התהפך הגורל שוב. המרשלים החדשים נעלמו מן האופק. סטאלין, שחשש מפני התגברות הקיצונית, הופיע כמצביא יחיד של הנצחון, גנו את ספרי ההיסטוריה שהיללו את הצארים והייליהם, פקד לחבר ספרים חדשים ברוח הקומוניסטית הקודמת. איש לא דיבר עוד על קוטווב, סובארוב — ועל שפוזניקוב, הרמטכ"ל שניצח את היטלר.

אולם מאז מלחמת קוריא, לנוכח איום מלחמת עולם שלישית, חזרו המרשלים (החיים והמתים) למקומות הכבוד. טארלה, שהותקף לפני חמש שנים מפני שהילל את הצארים, הותקף השבוע בעתון בולשביק מפני שלא הילל אותם די הוורף. ויחד איתו שוב הופיעו על הבמה המרשלים וסוקולובסקי.

כי בכל תקופה של סכנה נושאים מנהיגי ברית המועצות את עיניהם אל העבר הגדול של רוסיה ולשרשרת המאורעות המובילה בקו ישר מאלכסנדר נבסקי עד ליוסף סטאלין.

המהפכה האוקטוברית ניצחה. המפלגה הקומוניסטית הקטנה השתלטה על גורל עשרות המיליונים, בני עשרות לאומים, התגברה במלחמת אזרחים רוויית-דם. היא הקימה את האינטרנציונל ה"כ" ריזה בקול תרועה: לא כלום אתמול, מחר הכל תמה תקופת השיעבוד של הצארים, של השובניזם הרוסי. ההיסטוריה מתחילה מחדש.

באותם הימים קמה בברלין תנועה קטנה של מהגרים "לבנים", אצילים ורמימעה לשעבר. תחת הסיסמה "שי גוי סימני הדרך" טענה משהו מפתיע: אין שום חידוש במהפכה. המשטר החדש אינו אלא המשך ישר של המשטר הקודם, אלא שהודות לתורתו הוא מסוגל ביתר כשרון לאחד את עמי רוסיה כדי להשיג את המטרות הישנות, בנות אלף השנים, של האימפריה הרוסית. אחד ממנהיגי תנועה זו היה הרוזן אלכסיי טולסטוי, קרוב בשר של הסופר הגדול. הקומוניסטים גילגלו לרוזן ולתורתו. אולם כעבור שנים מעטות היה הרוזן לשעבר חבר הסובייט העליון של ברית המועצות, איש חסדו של יוסף סטאלין עצמו.

מה קרה? נראה שהיה גרעין של אמת, לפחות בדברי טולסטוי: אין עם יכול להתעלם מעברו, מתנאיו הגיאוגרפיים והפוליטיים. אותן הנסיבות שכפו מדיניות מסוימת על הצארים, יכפו מדיניות דומה על יורשיהם. מהפכות באות והולכות, אך אמת רוסיה היא בת-אלמות. המרשלים חזרו למקומות הכבוד. כבר ב-1936, כשהאיום ההיטלראי החל מסתמן באופק, גנו סטאלין את כל ספרי ההיסטוריה שבזו לצארים. במקומם הופיע ספרו של הפרופיסור שסטאקוב. הפרופיסור הילל את הצארים שלחמו בפולשים הזרים, טען שהם הכניעו

6. פיטר הגדול

האדם שהניח את היסוד לרוסיה המודרנית והקפיץ אותה על כמה מאות שנים היה פיטר הגדול (מימין). בן 16 הדיח ב-1689 את אחותו ואחיו, הפך שליט יחיד. מטרתו היתה להפוך בריתו את רוסיה ממדינה של ימי הביניים למעצמה חדישה ביותר. בהשפעת ידיד האלנדי ערך טיול באירופה, מחוץ לפעמים כבונה-אני, יות, למד במו ידיו את מלאכת הבניין של ספינות מפרש. בהבינו כי אין עתיד לרוסיה כל עוד אין לה מוצא אל הים וצי מודרני חזק, כבש מוצא לים השחור.

5-4. מינין ופרוזרסקי

ב-1612 גרצח אחרון שלשלת רוריק. הפולנים פלשו וכבשו את מוסקבה. בשעה אפלה זו קם קצב פשוט בשם קר"זמה מינין, הלהיב את בני עמו להתנגד לפולש (מימין). הוא הקים צבא גדול, אך במקום ליטול בעצמו את הפיקוד מסרו לנסיך מלומד מלחמה, דמיטרי מיכאילוביץ ביץ פרוזרסקי. הצבא העצום המתין בחוסר סבלנות כשמינין עמל לאחד את כל הסיעות. כשהצליח עלה הצבא על מוסקבה, שם ניסה ה"פולני להמליך את בנו כצאר. אחר מאבק אכזרי וממושך גורשו הפולנים. רוסיה נשארה חפשיה לצעוד בדרכה.

9. לנין

ולאדמיר איליץ אוליאנוב, המכונה לנין, היה בנו של מנהל בית-ספר, בן משפחה ש"נמנתה עם האצולה הנמוכה, ממוצא מונגולי. בהיותו בן 17 גודע לו כי אחיו הוצא להורג בגלל השתתפותו בקשר לרציחת הצאר. מאז הקדיש את חייו להשמדת המשטר הצארי. הוא השתתף בעבודת מחתרת וכשראה את שבירת השביתה במכרות לנה נטל את שם המחתרת "לנין". הוא גורש מאוניברסיטת קאזאן, עבר לפטרסבורג, נאסר והוגלה לסיביר, ברח משם לחו"ל.

בעוד התנועה המארכסיסטית היתה מפולגת לאלפי רסיסים הוציא לנין את עתונו איסקרה (הניצוץ) שאיחד את הפלגים לתנועה גדולה, שהתפלגה לשנים. אחר כשלון מהפכת 1905. בה צטיין טרוצקי, חיכה לנין 12 שנה עד ששמע כי הצאר הופל. הוא חזר לרוסיה בעזרת הגרמנים, תפס את השלטון במפלגתו הקטנה, המאורגנת היטב, היטב.

8. מרשל קוטווב

כשפלש נפוליאון הגדול לרוסיה היה קוטווב מפקד של אחד הגייסות הרוסיים שלחמו איתה שעה נגד ה"תורכים, קצין ממוצא סקוטי פקד על הצבא הרוסי, הח"ליט לסגת לאט-לאט לפני נאפוליאון, למשכו לתוך המר"חב הרוסי העצום. סטרטגיה זו היתה נכונה, אולם כש"גודע שהמפקד עומד לנטוש את מוסקבה, קמה קריאה צב"רית והצאר אלכסנדר הראשון נאלץ לפטרו. בעזרת האנ"גלים נכרת חוזה שלום עם התורכים, וקוטווב נקרא לפקד על הצבא הרוסי.

קוטווב נערך לקרב ליד בורודינו. בקרב אכזרי מאין כמוהו ניצחו הצרפתים וקוטווב נסוג. במועצת-מלחמה היסטורית ליד פיליא, שהונחה על-ידי טולסטוי (ימין), החליט קוטווב לנטוש את מוסקבה. ב"אמרו: "אני אסבול בשל החלטה זו, אולם אני מקריב את עצמי לטובת מולדתי."

נפוליאון נכנס למוסקבה (שמאל), אולם העיר עלתה באש, הוא לא מצא בה מחסה ואכל. הוא נאלץ לסגת, כשקוטווב הזהיר השמיני את צבאו אט-אט, מבלי להקריב קרבנות מיותרים. מ-600,000 הפולשים, חזרו רק 50,000.

